

RENAȘTEREA

ORGANUL OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE
A VADULUI, FELEACULUI, GEOAGIULUI ȘI CLUJULUI

Redacția și Administrația:
CLUJ,
Strada Iuliu Maniu Nr. 36

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ

Abonament: 150 Lei la an

Redactor responsabil:
Dr. SEBASTIAN STANCA
Telefon 13—74

CONCORDATUL

Ce cuprinde proiectul? — Un atentat la Biserica noastră.

I.

Chestiunea concordatului, scoasă din nou la lumină în timpul din urmă, de presa noastră românească, se prezintă într'un ipostas foarte interesant. De șase ani se vorbește în continuu de un concordat pe care ar avea nevoie țara noastră să-l încheie cu papa dela Roma. S'au scris nenumărați articoli pro și contra, s'au ventilat fel și fel de idei în chestiunea aceasta, dar ce e mai interesant nici unul dintre cei ce abordau chestiunea concordatului n'au avut prilej să vadă cu ochii proprii textul proiectului. Adevărat că în anul trecut s'a publicat în gazete un fel de proiect de concordat, dar acesta era apocrif. Adevăratul proiect era ținut ferecat cu șapte lăcate.

Privind faptul acesta din punct de vedere psihologic concluzia logică nu poate fi alta, decât că făuritorii proiectelor de concordat erau obsedați de un sentiment de vinovăție, convinși, că săvârșesc o faptă incompatibilă cu demnitatea țării. Altfel nu era nici un motiv care să oprească darea în vileag a tratativelor în legătură cu aceasta problemă, ca lumea să le cunoască, să-și poată spune cuvântul, din care apoi să se cristalizeze o lege bună și dreaptă, cum se obișnuiește în orice legislație civilizată.

Mărturisim că noi, cei dela conducerea bisericii, am stăruit de repetite ori să luăm cunoștință de textul proiectului de concordat, dar lada a rămas totdeauna încuiată.

În vremea din urmă s'a ventilat din nou

chestiunea, mai ales într'o serie de articoli în ziarul „Cuvântul“ din București. Ba unele gazete aduceau și câte o indicație mai precisă. Între altele se afirma cu certitudine că proiectul de concordat prevede înființarea unei episcopii noi la Cluj.

Întâmplarea a făcut, ca din cercurile gr. catolice, bine informate, să luăm și noi cunoștință de cuprinsul autentic al concordatului, și aci iarăși un amănunt interesant. Cum se face oare că noi bisericani ortodocși, cari ne mândrim că avem în fruntea statului înalți demnitari, recrutați din sânul eparhiilor noastre, n'am avut posibilitatea să ne apropiem de taina ilustrului făt al concordatului, pe când iezuitismul catolic a știut descuria toate lăcatele, i-a făcut cunoștință de mult și a știut să unelteze pe după culise, ca noul născut să se înfășoare în scutece confecționate numai la Vatican? Răspunsul să-l talmăcească singuri cetitorii.

*

Ce cuprinde concordatul? În general prerogativele avute de biserică catolică sub stăpânirea Habsburgilor se vor menține pe toată linia și în România.

În special se va înființa pe seama bisericii gr. catolice încă o episcopie la Cluj, una la Gherla pentru armenii gr. catolici separat și una la Baia-Mare sau Sighet cu administrație separată pentru Ruteni. Biserica romano-catolică va avea cinci episcopii și o metropolie în București plus un nunțiu papal.

Averile mobile și imobile ale bisericii catolice peste tot, se mențin în situația de

până aci, în proprietatea deplină a acestei biserici. Venitele acestor proprietăți vor forma patrimoniul sfânt, un mare fond religios, care va sta la dispoziția bisericii catolice și a papii dela Roma, pentru trebuințele interne ale bisericii. Fondul general catolic al religiei și Fondul instrucțiunii rămân neatinse, având să se mențină destinația avută până aci. Patronatele se desființează și toate averile acestor patronate trec în proprietatea bisericii catolice. Excepție fac patronatele de stat, pe cari le folosește biserica catolică, rămânând stățul proprietarul lor. Statul însă, în caz de desființarea unei parohii, poate ceda acest patronat definitiv bisericii, cu învoirea reciprocă a guvernului și a papii.

Episcopii și preoții catolici vor fi cetățeni români, pot veni însă și din alte țări străine cu aprobarea papii și apoi a guvernului. În special preoții aduși din alte țări vor fi aduși pur și simplu la cunoștința guvernului. Vor avea apoi să devină cetățeni români.

În toate chestiunile bisericești (?) episcopii sunt liberi să dea instrucții poporului catolic, iar comunicarea cu Vaticanul e liberă. Numai chestiunile mai mari vor fi aduse și la cunoștința guvernului român.

Tot personalul bisericesc actual va fi menținut, toți preoții și toți canonicii, cari vor fi salarizați din partea statului, iar salariul lor nu poate fi mai mic ca al preoților celorlalte confesiuni.

Școalele clericale depind exclusiv de episcopul concernent, cu programul de studii aprobat de acest episcop. Profesorii pot fi aduși și din străinătate cu aprobarea papii și a guvernului.

Limba română e obligată în aceste școli numai întrucât nu împiedecă studiile teologice.

Ordinile și congregațiile catolice existente se mențin. În cadrul regulamentelor se pot înființa și altele noi, cu încunoștințarea guvernului. Toate venitele lor se vor întrebuința în scopuri misionare în țară și în afară, precum și ca contribuții pe seama Vaticanului (!).

În școlile primare și secundare ale statului, cu elevi în majoritate catolici, profesorii și învățătorii vor fi catolici. În caz

când episcopul ar avea nedumeriri sau nemulțămiri față de o persoană numită de stat, statul e obligat să o schimbe.

Cărțile de religie vor fi aprobate numai de episcopul catolic.

În privința ierarhiei bisericești și a limitelor parohiilor și eparhiilor. Vaticanul are latitudinea de a face mici modificări cerute de binele sufletesc al credincioșilor catolici (!).

Acestea sunt în general punctele principale ale faimosului proiect de concordat. Nu știm cine a fost marele maestru, care își poate revindica patrimoniul acestui monstru. Nici nu ne trudim să-i stabilim paternitatea. Convingerea noastră este că el n'a putut răsări din peana nici unuia dintre miniștrii țării românești. Concepții atât de arbitrare cu caracter pronunțat iezuitic nu se pot zămisli decât în Vatican sau în mentalitatea ultramontană a vreunui întârziat admirator al educației habsburgice.

Analizând puțin ideile concepute în proiectul de concordat, nimănui nu-i va fi greu să deslege tainele ingenioasei opere. Pretențiile bisericii catolice, respective ale papii dela Roma, privite prin prisma situației de astăzi a vieții de stat, desvăluie încă odată mentalitatea bizară a Vaticanului, care se leagănă și astăzi în sinăgirea atotputerniciei sale din evul mediu. Evoluția vremilor moderne să vede că n'a putut străbate prin porțile ferecate ale Vaticanului, care nu vrea să țină seamă că statele Europei și-au schimbat de mult hainele învechite ale trecutului.

Se știe doar, că începând cu Napoleon, care a rupt cel dintâi concordat cu papa, toate statele au eliminat din viața lor acest legământ, care le împedeca în dezvoltarea normală și liberă a cetățenilor, astfel ca până la 1892 chiar și ultracatolica Austro-Ungarie se desbăruse de concordat. Din toate statele Europei la sfârșitul veacului trecut singura Băvaria mai stăruia în legătură de concordat cu Vaticanul.

Războiul a schimbat apoi fața lumii cu totul. Marile state ale Europei au nesoco-

tit toate stăruințele papii pentru înoirea concordatelor. Franța catolică l-a refuzat direct, asemenea Statele-Unite din America, apoi Anglia și altele. Dacă totuși, din condescendență față de Capul bisericii catolice au acceptat unele desiderate ale lui, le-au făcut din simplă curtuasie, fără convenții formale de concordat și păstrându-și fiecare absoluta libertate de acțiune în aranjarea raporturilor dintre diferitele culte, după cum le dicta interesele superioare de stat ale fiecăruia. Ce răspuns a dat de pildă Mexico pretențiunilor papale, au dovedit-o evenimentele din vremea mai recentă din acest stat.

Faptul că două-trei state mici și neînsemnate, ca Lituania, au încheiat concordat cu papa, nu este motiv justificat ca și țara noastră să-și lege mâinile, fără ca să aibă absolut cea mai mică nevoie de aceasta.

Căci ce alta înseamnă proiectul de concordat preconizat de Vatican? S'ar perpetua făr' doar și poate toată robia confesională catolică din trecut, care a apăsât atâta amar de vreme asupra poporului nostru din Ardeal. Biserica catolică își menține toate averile uriașe, cu ajutorul cărora a știut să rupă poporul nostru în două, se va libovi și mai departe în latifundiile cu cari va putea propaga și mai departe separatismul și ura confesională. Efectul anticipat s'a și produs în cazul simptomatic al societății „Misiunea Socială“ dela Brașov și în atitudinea Vaticanului cu prilejul instalării episcopului reformat din Cluj. Ne putem închipui unde ar ajunge boicotul și separatismul catolic, când s'ar afla un guvern românesc care să iscălească pretenșiunile papii.

Concordatul obligă statul să plătească pe toți canonicii și preoții actuali, al căror număr se va menține, în aceeaș măsură ca pe preoții celorlalte confesiuni. Înțelegem foarte bine ascuțișul îndreptat împotriva bisericii noastre. Câtă vreme preoții noștri, amărâți și năcăjiți erau nevoiți, și sunt și sunt și astăzi, să trăiască din daniile credincioșilor și în unele părți făcând robotă economică alături cu poporul, preoții catolici aveau un ascendent mult superior, fiind puși la adăpost de orice griji mate-

riale. Și ne aducem aminte de vremea nu prea îndepărtată când preotul român ortodox era nevoit să-și împartă agoniseala sa cu preoții catolici și cu capiflurile catolice. Proiectul de concordat perpetuiază această anomalie și în viitor. Preoții noștri vor fi avizați și în viitor să trăiască, să-și susțină familia și să-și crească copiii, din retribuția modestă dela stat și să asude la coarnele plugului, iar preoții catolici celibatari vor încasa venitele grase ale latifundiilor, iar retribuția dela stat, egală cu a preotului ortodox, le va servi ca bani de buzunar pentru tutun, bacșișuri etc.

Dar primejdia cea mai mare o vedem în „reservatio mentalis“, pe care o strecoară proiectul în toți articolii. Reserva aceasta, care o vedem preconizată la toate chestiunile, deschide ușițe tainice, pe cari, o știm din experiența trecutului, Vaticanul nu va fi atât de naiv să nu le exploateze în defavorul tuturor celorlalte confesiuni și chiar și în paguba intereselor superioare ale statului român. Proiectul lasă latitudine episcopilor și papii dela Roma să aducă personal bisericesc din străinătate, să ducă venitele ordinelor și congregațiilor peste hotară în scopul misiunilor de propagandă catolică (și iredentistă), să comunice cu preoții și aceștia cu Vaticanul liber, fără controlul statului, să-și organizeze viața internă a școalelor după bunul plac, iar limba română să fie tratată ca o cenușotcă în școalele lor profesionale. Toate punctele sunt cu atâta istețime ticluite, încât rolul statului român este cu totul subordonat intențiilor Vaticanului.

Condițiile fixate dau întâietate scaunului dela Roma și cunoscând metoadele de procedură ale catolicilor, înțelegem foarte bine că Vaticanul și ierarhii lui nu vor sta pe gânduri să-și valideze interesele centripetale utilizând aceste ușițe în favorul iredentismului.

Cetiți cu atențiune felul în care au fost stipulate prezențele papii și cumpănindule cu experiența trecutului bisericii noastre, veți fi deplin edificați asupra prospectelor ce se deschid în viitor în raportul bisericii catolice cu celelalte confesiuni din țară și cu însuși statul românesc. Pe noi mărturiile incontestabile ale istoriei ne întăresc

în convingerea, că acest proiect de concordat constituie un atentat nou la adresa bisecicii noastre, care a avut să îndure atâtea amărăciuni în vremea îndelungată cât a fost cât a fost biserica catolică stăpână în monarhia austro-ungară. Și Vaticanul vrea să-și asigure această stăpânire și în țara românească, în majoritate covârșitoare românească și ortodoxă.

De aceea denunțăm acest atentat opiniei publice românești, ca să pornească o acțiune puternică de protestare și să zădărnicească înfăptuirea unui act de isbitoare nedreptate față de confesiunile acestei țări și în special față de biserica noastră.

De altfel noi avem ferma convingere că nu poate exista guvern românesc, care să poată semna un astfel de act, de care țara n'are nevoie, câtă vreme legea cultelor va fi chemată să reguleze în toate amănunțele și în perfectă conformitate cu Constituția țării raportul dintre toate confesiunile patriei noastre românești.

O zi de reculegere sufletească

Inițiativa luată de despărțământul Cluj al Asociației „A. Șaguna”, pentru a organiza în ziua de 15 August cercuri religioase, a dat rezultatele cele mai mulțumitoare. Cele două parohii, *Someșul rece* și *Caianu*, au avut în aceasta zi praznic de adâncă reculegere sufletească și impresia sărbătoarei va fi neștearsă pentru toți aceia, cari au luat parte la slujbele religioase.

La Someșul-rece sărbătoarea a luat însă proporția unei adevărate procesiuni. Aici, într'o regiune de toată frumuseța, la o depărtare de 20 de km în inima munților se află o așezare de oameni, cunoscută sub numele *Cătunul talienilor*. Odinioară, cu două veacuri în urmă, stăpânirea adusesese anume, pentru exploatarea pădurilor, un număr de italieni. Azi acei italieni au dispărut cu totul, contopindu-se și ca limbă și ca credință cu locuitorii băștinași, cu românii cari aparțin comunelor *Someșul rece*, *Muntele rece*, *Măguri*, *Mărișălu*. Căci aceste comune se întind toate pe câte o rază de 10—15 km cu tendința de comunicare spre drumul din valea *Someșului*

rece, pe unde coboară la țară, zi și noapte, cu casele lor de lemne și scânduri, moșii Munților Apuseni. În viața acestor locuitori, respirați pe întinderi îndepărtate, așezați cu casele și avutul lor pe coaste înalte, fără drum, fără contact cu lumea, prea arareori s'a intervenit cu mijloacele multe și bogate ale culturii. Aici, pe plaiurile Munților Apuseni, dăinuiește încă o lume, sălbatică și vitează în setea sa de libertate, dar primitivă încă în concepțiile sale morale și cu simț prea puțin dezvoltat pentru idealuri culturale. În timpul din urmă s'au ridicat școli și pentru ei și în unele locuri personalul didactic e deplin corespunzător. Ce folos însă, dacă setea de libertatea e mai puternică decât sentimentul supunerii. decât dorul de carte și lumină. Astfel aceste școli seamănă cu lumina pusă sub obroc, neavând nici mijloacele de atracție a elevilor, nici puterea de-a învinge toate greutățile pe cari le intimpină în calea sa de educatoare.

Firește aceleași greutăți se ridică și în fața activității misionare a bisericilor. Bisericele încă stau izolate și potecile ce duc la ele, vara sunt acoperite cu iarba iar iarnă le ascund troiene călătoare din padă sbiciuită de vânt. Din clopot al lemnul ros de bătrânețe răsună în Dumineci și sărbători sunet suavesvâlnie clopot, dar codrii uriași și depărtați mare îl înghite înainte de-a ajunge la diu. suța din dosul vârfului de munte. Creștinismul acestor oameni este încă rudimentar și imbecil. Ghente cari stau într'o evidentă pierdere de timp și energie adevăratei noastre viațe religioase a acestor țări, se pot duind evangheliile și se pot extinde numai pe o parte și pe o parte, cu ajutorul de superstiții care sunt din temelie și care pot să îngroape în întregime orice deopotrivă.

Unei asemenea situații s'a pus în ziua de 15 August a. c. o chemare evanghelică. Cine ar fi s'ar fi glasul păstorului va fi asculțat chiar cu atâta drag? Căci în aceste curi-pâlcuri coborau din depărtări, în frunte cu preoții lor și cu arile state, praporilor vestitori de credință, bătrâni, femei și bărbați,

sănătoși și bolnavi, mânați de-o sete, nesatisfăcută până acum, pentru mângâiere sufletească, veneau în șiruri nesfârșite, să se închine. Și cerul rămase impresionat de-atâta evlavie și după săptămâni de ploaie, descoperi bolta cerească să fie biserică de închinare, între munți și codri.

Cei șapte preoți desigur niciodată n'au servit cu atâta emoție liturgia sârbătoarei ca acum. Cu adevărat, Dumnezeu nu locuiește numai în lăcașuri zidite de oameni, și în acele momente nici cea mai strălucită catedrală n'ar fi putut rivaliza cu cadrul ce-l dădea altarului improvizat de păr. Ioan Stănescu, munții acoperiți de stejari bătrâni. Impăcarea cea mai desăvârșită străjuia aceasta împărăție a tăcerii în mijlocul căreia glasul de duhovnic cerea: ziua toată desăvârșită, sfântă, cu pace și fără de păcat. . . .

Și când părintele *protopop Nicolae Vasiliu* începu să vorbească, mulțimea pregătită deajuns, asculta cu „frică și cu cutremur“ cuvintele rostite din inimă, căci simțea că într'adevăr și ei, ca și Martei, un singur lucrui-i trebuiește — îngrijirea morală a sufletului. Îngrijirea aceasta însă nimenea nu poate îndeplini cu atâta rezultat ca o a știut să așeze. Puterea educativă a mamei, a femeii și a liberei, a evidentiat-o apoi cu o bogăție de le din viața sfinților, arătând că „reparatismul“ morală a multor sfinți e a se tipica mi înrăuririi binefăcătoare a mamei. al s'ar când a început să vorbească despre creșterea Flaneler, care mută, surdă și oarbă și Greiner, vată multumită îngrijirei de care, ai de exagerat rețea mamei și învățată, a pune capăt s'olic, ac, dintre cele mai andelor și celor care tevo, ica, acești credin-Bulgaria sub în al, a momente de adâncă nele pretindsu, oblic, asc, rai lacrimile pe care să ordone au, oblic, o, de, lovadă suficientă, că nească da, și pr, u, o, de, lovadă suficientă, că relațiuni, dien, cultu, nu, împărtășită în mod și cu, gar, eper, ar aduce mari schim, și în, al, bi, lor familiară.

Două mii de suflete s'au adăpat în această zi, la izvorul curat al mângâierii evanghelice. Un, seput reușit din primul moment și după, duse, și, celor de față va fi sprijinit în viitor, arti, și, efectiv, încât deacum înainte ar, porul, preo, sârbătoarea Adormirei Precuratei, multe su, sârbătoarea Adormirei Precuratei, orice grij, va fi zi de

procesiune religioasă la biserică pe care pioase inimi vor ridica o în cătunul talie- nilor, ca o mărturie a regenerării care va veni în munți, prin biserică.

În *Caianu* încă au slujit în sobor toți preoții din jur, în fața unui mare număr de credincioși. Aici a vorbit *părintele Mușat Aurel* din Cluj despre cultul Maicii Domnului.

Preoțimea tractului Cluj poate avea o mângâiere mare, după ce în două parohii a contribuit într'un chip așa de reușit la propovăduirea adevăratei credințe.

* Ș T I R I *

Știre personală. *P. S. Sa episcopul nostru Nicolae, a plecat Duminică dimineața la sfințirea bisericii-mănăstiri dela Rohia. Cu acest prilej a făcut și vizitație canonică în tractul Lăpușului, de unde s'a întors Sâmbătă în 21 August.*

Noul spor la salariul preoților. Cătfm în gazete, că sporul la salariile preoților se prezintă astfel: preoții sist. cu 4 gradații Lei 905, cu 3 gradații 840, cu 2 grad. 705, fără grad. 455; preoții cu calif. inferioară Lei 120 (se știe, că principiul la acest spor e: apropierea de salariul ideal; iar salariul de azi la funcționarii de jos e mai aproape de paritatea de aur.

15 August 1926. *Sunt zece ani, de când voinicii noștri au plecat, conduși de speranțele întregului neam, să cucerească libertatea fraților lor din celelalte provincii. În ziua de Sf. Maria, țara aceasta s'a găsit la o răspântie care se întâlnește atât în evoluția individului cât și a neamurilor și când se hotărăște definitiv strălucirea sau prăbușirea oamenilor și a popoarelor. În Realitate România nu avea de ales decât o singură cale, o singură ținută, indicate de idealul ei milenar și afinitățile de rasă, ce o legau cu latinitatea din apus, marii noștri aliați. Pentru împlinirea visului nostru: reunirea tuturor românilor sub sceptrul regelui Ferdinand, s'au jertfit opt sute de mii de tineri și s'au ruinat bogății cu greu acumulate în cursul anilor. Speranțele nu ne-au fost înșelate și România Mare s'a înfăptuit. În această zi, fiecare român trebuie să găsească cel puțin o clipă de reculegere și de pioasă amintire pentru sutele de mii de oameni cari și-au lăsat viața lor pentru*

onoare. Cei zece ani trecuți de la intrarea noastră în război cu toată conștiința pericolelor, a răspunderilor și-a marilor idealuri de realizat, trebuie să reprezinte în sufletele celor de azi cu și generațiilor ce vor veni gândul că numai prin jertfe și numai prin neprihănită dragoste de țară se pot făptui mari opere și se pot asigura progresele unui neam.

Pentru muzeu am primit dela oficiul parohial din Săcelul-Marmației o carte foarte veche bisericască, manuscris frumos și artistic în limba rusească.

Aviz. Suntem informați că niște preținși călugări, cutrieră comunele noastre bisericesti și servesc ori predică în biserici. Avizăm onorata preoțime să nu le permită nici un fel de slujbă dumnezească ori predică, numai dacă vor avea autorizație specială dela P. S. Sa Episcopul nostru eparhial.

Din Turda avem știrea oficială că punerea pietrii fundamentale a bisericii noastre ortodoxe se va face la 5 Sept. a. c. La serbările împreunate cu acest act festiv va lua parte și dl Ministru de Culte Vasile Goldiș.

Consiliul (corul) episcopilor catolici din Ungaria a dat o noștimă circulară către cler și enoriași. A interzis ca la serbările naționale să liturghiască de odată preoții catolici cu cei ne-catolici. I-a oprit să sfințească sau binecuvinteze clerul catolic obiecte și drapele cari vor fi duse și la preoți necatolici.

Danie. Doamna Stana Vulcu din Teaca a dăruit pe seama bisericii ortodoxe ce se va zidi în acea localitate 80 mii cărămizi precum și materialul necesar pentru acoperiș.

Scumpirea trenului. La Ministerul Comunicațiilor s'a ținut o ședință specială, unde s'a discutat urcarea tarifului la căile ferate române, atât pentru persoane cât și pentru mărfuri. Pentru persoane e plănuită o urcare de 25 la sută, iar pentru mărfuri urcarea este de 35—60 la sută. Noul tarif va intra în vigoare cu începere dela 1 Oct.

Biserica bulgară pentru pace. Sinodul bisericeii bulgare a făcut o lungă adresă bisericeii românești în care exprimă o serie de desiderate asupra felului în care ar trebui să se facă o intervenție a celor două biserici pentru ca neînțelegerile dintre cele două țări pe chestia bandelor de comitații să poată fi aplanate. Biserica bulgară își exprimă credința că numai prin rolul împăciuitoare al bisericeii se va putea ajunge la o deplină armonie între bulgari și români.

Congresul femeilor. Prezidenta reuniunii femeilor române, dna Maria Baiulescu a invitat pe M. S. Regina Maria să prezideze congresul federației feminine ce se va ține în 8 și 9 Septembrie la Brașov. M. Sa Regina a primit.

Alegerea din Bihor. Se anunță știrea că dl *M. Sadoveanu* va candida la alegerea de deputat din Bihor, în numele partidului poporului. Partidul maghiar a decis să renunțe la candidatura din Bihor și să sprijinească pe marele nostru scriitor.

A apărut: Lecțiuni de catehisare de Pr. Ion Tomescu profesor la seminariul din Râmnic-Vâlcea. O carte potrivită pentru instrucția tineretului în cunoașterea sf. scripturi. Prețul 25 lei la autor.

Revizuirea calendarului. Comisiunea Ligei Națiunilor, însărcinată cu revizuirea calendarului, a făcut un proiect pentru reforma generală a calendarului. Proiectul prevede împărțirea anului în 13 luni, în loc de 12, cum e în prezent. Fiecare lună ar urma să aibă 28 de zile, creindu-se astfel loc pentru a 13-a lună, care urmează să fie pusă între Iunie și Iulie. Comisiunea recomandă punerea sărbătorii Paștilor în a doua Duminică din April, rămânând neschimbată.

Conferința dela Ierusalim a fost amânată. În consecință și I. P. S. Patriarhul Miron, care urma să plece la Ierusalim în Septembrie la conferința bisericilor ortodoxe, și-a amânat plecarea pe primăvară.

Congresul învățătorilor. Comitetul central al Asociației învățătorilor români din Ardeal, Banat, Crișana și Maramureș și Comitetul central al Societății „Gheorghe Lazăr” convoacă prin aceasta a VIII-a adunare generală ordinară a Asociației și a VI-a adunare generală a Societății „Gheorghe Lazăr” pe zilele de 29, 30 și 31 August a. c. la Brașov.

Revoluția din Rusia. Ultimele știri sosite la București anunță că situația în Rusia e extrem de gravă. Se afirmă că Tretzki ar fi cerșit ajutorul militar al Germaniei pentru resturnarea regimului actual. Deasemenea se spune că în Moscova a apărut un ziar contra-revoluționar, îndemnând poporul la revoluție contra lui Stalin și Rikow. De altfel guvernul sovietic deznințe, anunțând că preținsa contrarevoluțiune se rezumă la mici incidente obicinuite acolo, fără importanță, decât arestarea a vre-o câteva mii de cetățeni, executarea la zid a altor câteva sute și surghiunirea a vre-o zecă-cincisprezece mii în Siberia. Desmintirea este deci categorică. În Rusia este liniste. Numai când se va vorbi de sute de mii de asăsinate, de alte sute de mii de arestări și așa mai departe, să știți că în Rusia nu mai este liniste.

Facultate de teologie la Chișinău. Dl. I. Petrovici, ministrul instrucțiunii publice a hotărât să se înființeze o facultate de teologie la Chișinău chiar din toamna aceasta, oferindu-se să o susțină din veniturile acelei biserici până ce va putea fi trecută în bugetul statului. Profesorii facultății din Chișinău vor fi dela universitatea din Iași, iar organizarea noului așezământ de cultură a fost încredințată părintelui profesor I. Michălcescu.

Iubileu. În cursul anului viitor împlinându-se 50 de ani dela războiul victorios în care Principatele-Române și-au câștigat Independența lor punând bazele Regatului român care la 1918 a înfăptuit unitatea întreg neamului românesc, jubileul se va serbători în cadrul unor grandioase serbări naționale.

Béla Kun. Fostul dictator bolșevic al Ungariei în 1919, care trăește în Rusia, având până acum rol de conducere, a fost dat afară din Comitetul Internațional III-a împreună cu Zinovjev, cari puneau la cale agitațiile comuniste printre muncitorii din Europa, iar pretinul său Rabinovici a fost condamnat la moarte.

**Explozia unei fabrici de muniții la Buda-
pesta.** Cea mai mare fabrică de muniții din Europa, proprietatea lui Weiss Manfred de pe insula Csepel, o suburbie a Budapestei, a explodat Joi seară. Explozia a fost atât de puternică încât casele din apropiere s'au dărâmat, geamurile s'au spart pe o rază de 3 kilometri. În urma exploziei orașelului Csepel a luat foc și au ars numeroase case. Focul a putut fi localizat numai noaptea târziu. Flăcările au fost atât de mari că au luminat noaptea pe o rază 6 km. Explozia s'a repetat de 4 ori zvârlind la distanțe mari bucăți de fiare, pietri și sticle, cari răneau pe oamenii, cari loviți de panică își căutau salvarea. Numărul morților și răniților e foarte mare, el nu a putut fi încă apreciat.

Bandelé bulgare. Reprezentanții României, Jugoslaviei și Greciei au remis Joi la amiază ministrului de externe bulgar o notă colectivă, care atrage atenția guvernului bulgar asupra necesității de a pune capăt definitivității păgubitoare a bandelor și comitetelor revoluționare ce există în Bulgaria sub diferite nume. În acest scop, guvernele pretind în primul rând ca guvernul bulgar să ordone autorităților de frontieră să-și îndeplinească datoriile, nu numai cum reclamă bunele relațiuni de vecinătate, ci potrivit totodată acordurilor existente pentru garantarea liniștii la frontieră. Mai departe, guvernul bulgar va trebui să ia măsuri pentru a face imposibilă activitatea ziselor organizațiuni. Dacă Bulgaria nu va lua imediate măsuri pentru a opri pe viitor invaziunile, guvernele acestor state vor recurge la represalii, iar la nevoie vor ocupa și porțiuni din teritoriul bulgar.

Demersul celor trei țări a produs o puternică impresie în toate cercurile bulgare, care crezură că lucrurile nu vor ajunge până aci.

Spionaj. În Capitală s'a descoperit o afacere de spionaj în care sunt implicați câțiva ruși constituiți într'o organizațiune anume, cu ramificațiuni în toate orașele. Autoritățile militare și siguranța generală au început cercetările operând mai multe arestări.

No. 240—926.

2—2

Edict de licitație

Consiliul parohiei ortodoxe-române din Bistrița, județul Năsăud, dă în întreprindere în cale de licitație lucrările de clădire a unei nouă biserici și invită pre antreprenorii cu cvalificația recerută pentru clădiri publice de rang superior, cari doresc a lua parte la aceasta licitație ca până în ziua de 24 August a. c. ora 12 a. m. să-și înainteze ofertele în scris, sigilate și provazute cu vadiul legal de 200 mii lei în numerar, hârtii de valoare ori libele de bancă acceptabile la consiliul paroh. ort. rom. în Bistrița.

Licitatiia se va ținea în aceeași zi la ora 15 (3 oare p. m.). Vadiul se va extrada celui încredințat cu lucrările numai după terminarea și colaudarea lucrărilor, iar celorlalți reflectanți îndată după hotărâre.

Comuna bisericească prestează materialul de lemn. Planul, proiectul de deviz în alb și condițiile speciale se pot vedea la oficiul paroh. ort. rom. din Bistrița.

Consiliul parohial își rezerva dreptul de a încredința cu executarea lucrărilor, fără considerare la prețurile din oferte, pre acela dintre minus oferenți, care va prezenta mai multă garanție și soliditate cu adausul că materialul de lemn prestat de comuna bisericească, aflându-se corespunzător, antreprenorul este obligat al primi cu prețul din devizul satorit.

Pentru participare la licitație spese nu se lichidează reflectanților.

Bistrița, 29 Iulie 1926.

Consiliul parohial.

Președinte:

Secretar:

Dr. Vas. Pahone m. p. Anast. Bejan m. p.

Văzut: Grig. Pletosu
protop.

Nr. 321—1926 prot.

3—3

CONCURS

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de cl. III-a *Valea-Largă* (Ticud) aparținătoare protopopiatului Luduș (județul Turda), se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Renașterea“.

Venitele parohiei sunt:

1. Salar dela Stat.
2. Sesiune parohială 32 jugăre pământ bun primit prin ref. agr..
3. O zi de lucru dela fiecare familie.
4. Stola îndatinată.
5. Până la terminarea casei parohiale, care este în lucrare, consiliul parohial se va îngriji de cvartir.

Reflectanții la acest post își vor înainta în termenul descris cererile cu documentele prescrise oficiului nostru și cu prealabilă încunoștințare se vor prezenta în parohie în vre-o Duminecă sau sărbătoare pentru a face cunoștință cu poporul.

Luduș, la 25 Iunie 1926.

Oficiul protopopesc ort. rom. în înțelegere cu consiliul parohial din Valea-Largă.

Romul Popa,
protopop.

CONCURS

3—3

Pentru ocuparea postului de capelan, cu drept de succesiune, sistemizat prin rezoluția Ministerului Cultelor dto 5 Nov. 1923 Nr. 53745, pe lângă preotul Ioan Ursa din *Metș* cu filiala Găureni, protopopiatul Alba-Iulia, se publică concurs cu termen de 30 zile, dela prima apariție în „Renașterea“.

Capelanul ales, va beneficia de jumătate din toate venitele dela parohie, precum și de întregirea salariului de capelan, dela Stat.

Reflectanții vor înainta cererile de concurs, instruite conform normelor în vigoare, cubsemnatului oficiu protopresbiteral, în termenul fixat, iar pe lângă prealabila încunoștințare a acestui oficiu, se pot prezenta în termenul legal, în parohie în vre-o Duminecă, sau sărbătoare, spre a cânta,

predica, eventual a celebra și a face cunoștință cu poporul.

Alba-Iulia, la 28 Iulie 1926.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al tractului Alba-Iulia, în conțelegere cu consiliul parohial.

Alexandru Baba,
protopop.

Nr. 227—1926.

3—3

CONCURS

Pentru întregirea postului de paroh în parohia de clasa II-a *Mihai-Viteazul* (Sân-mihaiul de jos și sus), se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Renașterea“.

Venitele parohiei sunt următoarele:

1. Salar dela Stat conform cu coala B.
2. Sesiune parohială de 32 jugăre pământ arător și fânaș.
3. Locuință în natură, casă nouă și supraedificatele necesare.

4. Stolele obișnuite.

Doritorii de-a ocupa acest post își vor înainta cererile legal întocmite oficiului protopopesc, iar pentru a face cunoștință cu poporul se vor prezenta în parohie într-o zi de sărbătoare pe lângă previa autorizație a subsemnatului.

Mihai-Viteazul, la 20 Iulie 1926.

În conțelegere cu comitetul parohial

Jovian Murășian,
protopop.

Ciasornice de turn!

Prima fabrică de ciasornice pentru
turnuri de biserici

Proprietar: NICOLAE BOLING

Timișoara-Iosefin, Strada Dozsa Nr. 1.
(lângă fabrica de spirt)

Execută ciasornice pentru biserici, mănăstiri, școale, gări etc. precum și instalații electrice pentru oroloage, în execuție modernă și din cel mai bun material. Reparaturi și transformări ieftin și cu garanție pe mai mulți ani. — Prospecte gratis!

8—12